

GRATIA — AGRARNI ODNOS NA OPĆINSKOJ ZEMLJI

Ivo Kasandrić

U ovom članku objavljeni su prvi put svi pogodovnici gratie prema sačuvanim popisima od 1614. do 1816. g., jer su njihova imena bila većim dijelom ispuštena u ranije objavljenom istom članku u časopisu »Mogućnosti« br. 3/67. Svrha ovog članka i jest samo to da se upoznamo sa svim do sada dodijeljenim gratiama u tom razdoblju, pa je zbog toga velik dio ostalog teksta članka znatno skraćen.

Centar za zaštitu kulturne baštine spasio je i sačuvao ostatke starog komunalnog arhiva, među kojima više knjiga popisa pogodovnika općinske zemlje, koji su zemlju dobili u gratiu po odluci komunalne uprave. To su Liber gratiarum 1428—1483. g., zatim svesci gratia iz godine 1614—1648, 1657—1681, 1723—1734, 1767—1792, 1798—1806 i 1815—1816.¹ Kako je vidljivo, ovaj fond gratia nije potpun, jer su se mnogi popisi pogodovnika između tih godina izgubili, kao i oni iz cijelog XVI st., ali je i pored toga i ovakav manjkav fond dovoljan da bi se dobili vrijedni podaci o ovom agrarnom odnosu.

Prema navedenim popisima pogodovnika općinske zemlje, proizlazi da se je zemlja najviše tražila i dobivala u gratiu za sadnju vinograda, rijeđe za gradnju kuće, a veoma rijetko za sijanje žitarica i ispašu stoke. Ovdje ćemo iznijeti prema pomenutim izvorima najprije gratie koje su bile dane u naseljenim mjestima za gradnju, zatim za sadnju žitarica i ispašu stoke, a na koncu one najbrojnije, za nasad i to posebno za otok Hvar i Vis, jer je i ovaj posljednji otok bio više stoljeća u sastavu iste komune.

U samom gradu Hvaru na općinskom zemljištu dobio je investituru 1638. g. Jerolim Ivaneo, a 1647. g. Franjo Valle. Oba su ova slučaja interesantna, jer se u aktima spominje mjesto gdje je u Hvaru bila stara loggia. Ona se je nalazila na obali uz more i u to je vrijeme bila djelomično porušena. Aktom o investituri Jerolim Ivaneo je bio dobio besplatno pravo naslona svojih stepenica na zid loggie uz obavezu da ukloni

¹ Liber gratiarum iz XV v. i svesci gratia iz XVII, XVIII i XIX v. — Inventar HAH 1955. g. (fond Centra za zaštitu kulturne baštine).

podignute stepenice ako dođe do njezine restauracije. Do toga, međutim, nije nikada došlo i ubrzo se odustalo, jer je pomenutim aktom devet godina kasnije Franjo Valle dobio na tom istom mjestu teren za gradnju kuće.

Na hvarskoj »fabrici« dobio je kod svoje kuće 1732. g. Dominik Raffaelli teren za gradnju magazina uz obavezu plaćanja livela od 5 lira za svakih 10 godina unapred od časa započinjanja gradnje.

U predjelu pod Gradova Strana kod Zastrazišća dobio je 1640. g. Gazzaro Angelini manji teren za gradnju poljske kućice, a mnogo godina kasnije u uvali Mala Stiniva dobili su 1793. g. njegovi potomci Ivan i Pavao Angelini u istu svrhu zemljište površine 10×4 koraka.²

U Sućurju dobili su 1620. g. teren za gradnju kuće Ivan Matijević, Toma Jeličić, Juraj Anđelinović i braća i Matija Jeličić, dok su 1644. g. dobili zemljište za gradnju kuće i vrt Nikola Velčić, Ivan Pečarević i Nikola Vecić, a 1646. g. u istu svrhu Nikola Margetić, Ivan Anđelinović i brat, Ivan Marinović i brat i Nikola Radovanović. Iste godine u Sućurju dobio je knez Stjepan Kostanjić doseljenik iz Perne, iz Primorja, zemljište za kuću i dvor, a 1794. g. dobili su Franjo Franičević i brat teren kod kaštela za gradnju magazina.

Sve se ove gratie o dodjeli građevinskih čestica odnose na zemljište na otoku Hvaru. To ne znači da se na Visu nije dobivalo općinsko zemljište u tu svrhu, već da o tome u ovim popisima nemamo podataka i da je to u to vrijeme bilo veoma rijetko, kao i na Hvaru. Od navedenih 18 gratia za gradnju, njih 13 se odnosi na mjesto Sućuraj, što također ukazuje da je ovo naselje jedno od mlađih na otoku.

U predjelu Čelikovci kod Milne na Hvaru dobili su 1614. g. Alviz i Franjo Lučić sa djecom 180 motika³ zemlje za pašnjak i sisanje. Te godine je u predjelu Pristrani kod Gdinja dobio u istu svrhu Franjo Picketić sa sinovima 90 motika zemlje, a u predjelu Donje Spile i Nad Spile kod Hvara dana su 1769. g. dva manja komada zemlje Marku Staniću samo za sisanje.

Na poluotoku Kablu dobili su 1616. g. braća Fazani 120 motika zemlje za pašu stoke. Otočić Lukovce kod Šćedra dobio je u istu svrhu 1658. g. na 5 godina Nikola Djakšić. Otoke Veli i Mali Paržanj i Ravnik kod Visa dobio je na neodređeno vrijeme 1726. g. Franjo Medin za ispašu uz plaćanje livela od 6 lira godišnje. Sam otok Paržanj dobio je u istu svrhu 1767. g. Dominik Perica uz davanje livela od 2 lire i 2 solda godišnje, a otok Greben, također kod Visa, dobio je 1769. godine u istu svrhu Jerolim Zen uz plaćanje istog livela.

Ovo su jedini utvrđeni slučajevi u popisima pogodovnika gratie u kojima je zemljište bilo dano za sisanje i pašu. Iz ovih izvora slijedi da je općinska zemlja bila dodijeljena za sisanje žitarica samo u tri slučaja, što znači da se je to činilo iznimno i da je već tada ova kultura nerentabilna bila potpuno potisnuta od vinogradarstva. Za ispašu stoke zemlja je bila dana samo u sedam slučajeva. Prema tome i u ovu svrhu zemlja se je davala veoma rijetko, a to zbog toga što su pašnja-

² Mletački korak je iznosio 1.738 m. F. Madirazza: Storia e costituzione dei Comuni Dalmati, Split, str. 431.

³ Kao mjera za površinu hvarska je motika iznosila 435,315 m². B. Ungarov: Stare mjere u Dalmaciji, Geodetski list, Zagreb 1951. g.

ci služili za zajedničku uporabu pojedinih naselja. Stoga su se iznimno davali pojedincima na korištenje, i kad se je to činilo, davani su, kako vidimo, redovito manji otoci koji se zbog ograničene površine i težeg pristupa nisu mogli zajednički koristiti.

Sve ostale gratie na općinskoj zemlji u ovim izvorima odnose se na zemljišta koja su data za sadnju vinograda, koja je kultura bila osnovna poljoprivredna grana komune. Ovakovih slučajeva ima oko 1.101 i niže ćemo navesti popis svih takovih pogodovnika, posebno za svaki otok, imajući pri tome u vidu mjesto gdje se nalazi dodijeljena zemlja, kome je ona dana, površina ustupljene zemlje i broj korisnika.⁴

Otok Hvar

Na osnovu ovih popisa ustanovljeno je nekoliko slučajeva da je zemlja davana u gratiu i u samoj bližoj okolici grada Hvara. Tako je na brdu iznad mjesta kod crkvice Hruvenice dobio 1615. g. Ivan Dominik de Lučić 20 motika zemlje. Iznad crkve svetog Marka dobio je 1782. g. Lorenzo Fio 2 motike zemlje. U blizini iste crkvice Hruvenice dobio je 1777. g. Antun Bracanović 90 motika zemlje. Kod same gradske tvrđave dobio je 1794. g. Ivan Domančić reč. Mišić manje zemljište neoznačene površine. Istočno od grada na mjestu Dolac dobili su 1615. g. Šimun Barbarić i braća 120 motika zemlje.

Na putu između Hvara i Brusja, na mjestu Vela Gomila u Smričevom Polju, dobio je 1727. g. Matija Hančević 30 motika zemlje, a na istom mjestu dobili su 1783. g. Nikola i Antun Dulčić 60 motika zemlje. Osim toga, na poblize neoznačenom mjestu u istom Smričevom Polju, dobili su 1647. g. Vice Bošković i sinovi 90 motika zemlje, a Toma Boglić i sin 60 motika zemlje. Na istom mjestu dobio je 1727. g. Matija Domančić 30 motika zemlje, 1729. g. dobili su Mihovil Domančić i braća 90 motika zemlje, a 1805. g. Juraj Domančić i sinovi isto 90 motika zemlje. U blizini ovoga mjesta, na mjestu Smričeva Glava dobili su 1616. g. Baltazar Nikolić 30 motika zemlje, a Jakov Lučić i djeca 90 motika zemlje. Na istom mjestu dobio je 1620. g. Marin Barbarić na ime svoje i svojih kćeri Polisene, Julije i Izabele 120 motika zemlje. Do istog puta, na mjestu Martinovik dobio je 1620. g. Luka Barbarić sa sinovima 120 motika zemlje, a Pavao Vitasović 30 motika zemlje. Na mjestu Rudine dobio je 1621. g. Vice Biondi 60 motika zemlje, a na mjestu Bande iste godine manji komad zemlje neoznačene površine.

Na mjestu Njivice dobio je 1644. g. Jakov Fio 30 motika zemlje, a 1647. g. Nikola Duklinović isto 30 motika zemlje. Na mjestu Strane

⁴ Citajući ovaj popis pogodovnika može se eventualno ustanoviti da su neki nazivi osoba i mjesta različiti od današnjih. To je posljedica katkada nedovoljne čitljivosti rukopisa, ili nečitkom što su danas ti nazivi poprimali izvjesne jezične promjene. Isto tako mogu se ustanoviti i slučajevi da neka mjesta gdje je zemlja dodijeljena nisu tačno locirana, a što je uslijedio zbog poteškoća da se utvrdi njihov točan položaj. Međutim, za namjeru koju se je imalo kod proučavanja ovih izvora i za na osnovu njih utvrđenih činjenica, sve su ove eventualne manje razlike i netočnosti nebitne i stoga neznačajne za samu stvar.

dobio je 1658. g. Petar Budrović 30 motika zemlje. Na mjestu Splazica dobio je 1640. g. Ivan Dobrošić 30 motika zemlje, a kod kapele sv. Antuna 1792. g. Antun Danijelović 15 motika zemlje. U uvali Majerovica dobio je 1787. g. Matija Budrović 60 motika zemlje.

Na mjestu Rugonj dobio je 1615. g. Antun Hectoreo manji komad zemlje neodređene površine. U predjelu Dolci dobio je 1638. g. Antun Vitanović 30 motika zemlje, 1721. g. Kuzma Novak reč. Stanić 60 motika zemlje, a 1771. g. Josip Kovačević 30 motika zemlje. Na mjestu Juričini Dolci dobio je 1800. g. Petar Samohod sa sinovima 120 motika zemlje. Na mjestu Mala Lučica dobio je 1729. g. Marko Tocilj 30 motika zemlje. Na mjestu Vrba dobio je 1620. g. Ivan Đurinović 30 motika zemlje. Na mjestu ispod Kopita dobio je 1802. g. Nikola Carić 30 motika zemlje. Na mjestu Lazi dobio je 1723. g. Antun Kovačević sa sinom 60 motika zemlje. Na mjestu Čarnjeva Zemlja dobio je 1793. g. Juraj Domančić 30 motika zemlje. Na mjestu Oštra Glava dobio je 1727. g. Grgur Raffaelli 15 motika zemlje, a 1801. g. dobili su Ivan i Juraj Domančić 60 motika zemlje.

Kod crkvice sv. Magdalene dobio je 1727. g. Nikola Dobrović 60 motika zemlje, a Petar Budrović 30 motika zemlje. Kod iste crkvice na mjestu zv. Brizi dobio je 1615. g. Bernardo Perasti komad zemlje, neodređene površine, 1633. g. Marko Lukšić 30 motika zemlje, a 1793. g. Grgur Kovačević 5 motika zemlje.

Na brdu Lemiše istočno od mjesta Hvara dobili su 1725. g. Stjepan Novak, Kuzma Mihojević reč. Turbalo i Matija Karković svaki po 30 motika zemlje, 1729. g. Stjepan Bošković isto 30 motika zemlje. Zatim su dobili 1786. g. Grgur i Antun Kovačević 60 motika zemlje, 1788. godine Kuzma Stanić 30 motika zemlje, a 1794. g. Antun Samohod 10 motika zemlje. Na istom brdu na mjestu Gornje Lemiše dobili su 1779. g. Kuzma Stanić i brat 60 motika zemlje, a 1802. g. Juraj Miličić 30 motika zemlje, a na mjestu Stanića Polje dobio je 1803. g. Nikola Hure 30 motika zemlje.

Na mjestima Vela Strana, Pod Svirske Stine, Gustirna i na brdu Lemiše dodijeljeno je 1803. g. Nikoli Kovačeviću sa sedmero braće zajedno 210 motika zemlje.

Na Paklenim otocima pred Hvarom davana je isto zemlja pogodovnicima u gratiu. Tako su na poblize neodređenom mjestu na najvećem od ovih otoka sv. Klementu dobili 1647. g. Ivan Vrančić i brat 60 motika zemlje, a Nikola Rašković reč. Kalafat i sinovi 90 motika zemlje, dok je 1776. g. dano Antunu Kalafatu i sinovima 90 motika zemlje. Na mjestu Palilo dobio je 1644. g. Jakov Fio 30 motika zemlje. Na mjestu Vinogradišće dobio je 1658. g. Petar Radulović 30 motika zemlje, a 1771. godine dobili su Luka i Antun Banjoš 60 motika zemlje. Na mjestu Taršće dobili su ponovo 1785. g. Antun Kalafat i sin 60 motika zemlje. Na mjestu Prinove dobio je iste godine vodnik Juraj Lukić 20 motika zemlje, a na mjestu Gornji Zaglav dobili su te godine Jakov Dujmović zv. Bulić sa dva sina i Ivan Barbarić sa braćom zajedno 180 motika zemlje. Na mjestu Koludrice dobili su 1789. g. Antun Giaxa i sin 60 motika zemlje.

U blizini samog sela Brusje dobio je 1772. g. Matija Jeličić sa dva brata dva komada zemlje ukupne površine od 35 motika. Na mjestu

Kremenac nad samim selom dobio je 1727. g. Ivan Hraljić zv. Marčić sa sinom 60 motika zemlje. Na mjestu Kremenska Glava dobio je iste godine Jakov Visković 60 motika zemlje, a 1731. g. dobila je na tom mjestu crkva sv. Jurja iz Brusja 60 motika zemlje. Na mjestu Rapišće kod same crkve sv. Jurja dobio je 1727. g. Ivan Dulčić sa sinovima 60 motika zemlje. Na mjestu Velo Brusje dobio je 1638. g. Ivan Dulčić 30 motika zemlje.

Dosta je zemlje bilo dodijeljeno u gratiu u predjelu Duboki Dolac. Tako je na poblize neoznačenom mjestu u tom predjelu dobio 1777. g. Grgur Miličić 30 motika zemlje, a 1792. g. dobili su Matija Miličić i sin 90 motika zemlje, Mihovil Mihovilčević i sin 50 motika zemlje, dok je 1793. g. dano Ivanu i Nikoli Dulčiću reč. Hure 60 motika zemlje.

U istom Dubokom Dolcu na mjestu Rat u Česminovoj Glavi dobio je 1799. g. Antun Hure 30 motika zemlje, a 1815. g. Matija Vesić isto 30 motika zemlje. Na mjestu Žala Njiva dobili su 1792. g. Petar Miličić i Ivan Hure zajedno 30 motika zemlje, 1793. g. Grgur Miličić i sin 60 motika zemlje, 1798. g. Matija Vesić i braća 90 motika zemlje, a 1799. godine ponovo je dobio Ivan Hure 30 motika zemlje. Na mjestu Koritnji Rat dobili su 1800. g. Petar Hraste i braća 120 motika zemlje, a Stjepan Miličić i brat 90 motika zemlje. Na mjestu Čarnjevi Brig dobio je 1799. g. Ivan Jeličić 60 motika zemlje, a 1800. g. dobili su Matija Vesić sa braćom 120 motika zemlje, Ivan Hančević reč. Jeličić sa sinovima isto 120 motika zemlje, Ivan Miličić reč. Heman sa sinovima 150 motika zemlje, a Ivan Hure 30 motika zemlje, 1781. g. Ivan Miličić 20 motika zemlje, 1787. g. Petar Miličić 60 motika zemlje, a 1789. g. Jakov Mihovilčević 30 motika zemlje.

Na mjestu Suhe Lokve dobio je 1786. g. Nikola Tudor 30 motika zemlje, 1788. g. Ivan Hraste isto 30 motika zemlje, 1794. g. Vice Hraste 60 motika zemlje, a 1798. g. dobili su Mihovil Hraste i sinovi 90 motika zemlje, Matija Hraste i sin 60 motika zemlje i Nikola Palarić zajedno sa Antunom Hure i svojim sinovima 120 motika zemlje.

Na mjestu Pasika u predjelu Misakinaca dobio je 1724. g. Luka Hure sa sinovima 60 motika zemlje, a 1732. g. Juraj Miličić zv. Pandol 30 motika zemlje, a na mjestu Dolac u istom predjelu dobili su Petar Visković i braća 120 motika zemlje.

Na mjestu Stanišća dobio je 1615. g. Matija Karković 30 motika zemlje, 1662. g. Ivan Dulčić sa braćom 120 motika zemlje, a 1801. g. dobili su Zorzi Miličić i Petar Hančević sa sinovima isto 120 motika zemlje. Na mjestu Mali Grabak dobio je 1734. g. Grgur Miličić 30 motika zemlje, a 1800. g. dobili su Luka Miličić i braća 90 motika zemlje.

Na mjestu Skargutovica dobili su 1788. g. Ivan Pandol i Ivan Hailo po 30 motika zemlje, a Cvite Miličić i sinovi 120 motika zemlje, a 1789. g. Nikola Palarić i sinovi isto 120 motika zemlje.

U Čistom Dolcu dobili su 1777. g. Antun Barbarić i Vice Hraste svaki po 30 motika zemlje. Na mjestu Kovačevo dobili su 1794. g. Juraj Babovac i sinovi 90 motika zemlje, Mihovil Dulčić 60 motika zemlje, dok su 1795. g. dobili Ivan Dulčić i braća 90 motika zemlje. Na mjestu Parhomet dobili su 1777. g. Ivan Visković i brat 60 motika zemlje, a iste godine na mjestu Strane pod Parhomet dobio je Dane Visković 30

motika zemlje. Na mjestu Zečeviše dobio je 1782. g. Tadija Pandol 30 motika zemlje. Na mjestu Pod Brizije dobio je 1727. g. Ivan Vesić sa sinom 60 motika zemlje, a na mjestima Tomića Glavica i Krivoca dobio je 1801. g. Matija Hraste zv. Braškić 120 motika zemlje. Na mjestu Ljubno dobio je 1727. g. Matija Dulčić zv. Babovac 30 motika zemlje.

U Vidovom Dolcu dobio je 1785. g. Juraj Barbarić 30 motika zemlje, a na istom mjestu 1788. g. Antun Pandol isto 30 motika zemlje. Na mjestu Businovo dobio je 1780. g. Marin Zoranić sa sinom 60 motika zemlje. Na mjestu Pod Bartulovo dobio je 1793. g. Ivan Jeličić 30 motika zemlje, a na mjestu Bartulovo dobili su 1795. g. Antun Miličić i brat 60 motika zemlje.

Na mjestu Čarminica dobio je 1774. g. Vinko Zaninović 30 motika zemlje, a na mjestu Nad Penturić 1790. g. Juraj Barbarić isto 30 motika zemlje. Na mjestu Mali Pločnik dobio je 1728. g. Mihovil Mihovilčević reč. Mali 60 motika zemlje, a u Vitarnjoj Glavi dobili su 1801. g. Dominik Hure i Juraj Miličić zajedno 60 motika zemlje. Na mjestu Grebca dobio je 1790. g. Ivan Miličić 15 motika zemlje, a 1792. g. Juraj Miličić 30 motika zemlje. Na mjestu Zardinovica dobili su 1788. g. Ivan Visković zv. Babah i sinovi 80 motika zemlje, a Jakov Visković i Vice Pandol zajedno 40 motika zemlje. Na mjestu Rogonje dobio je 1732. g. Petar Miličić 18 motika zemlje. Na mjestu Rape dobili su 1731. godine Luka i Stjepan Visković 60 motika zemlje. Na mjestu Na Pavlovića dobili su 1729. g. Josip Zaninović zv. Osiban i sinovi 90 motika zemlje. Na mjestu Plaznić nad Propodom dobili su 1805. g. Juraj Miličić i Nikola Skansi zajedno 60 motika zemlje.

Na mjestu za Tankim Ratom dobio je 1799. g. Dominik Tudor sa bratom 60 motika zemlje, a 1801. g. Nikola Tudor sa sinovima i nećacima 240 motika zemlje. Na mjestu Vela Njiva dobili su 1788. g. Dominik Tudor i Nikola Kovačević zajedno 90 motika zemlje, a na samom tom brdu dobio je 1776. g. Juraj Zaninović sa sinovima 60 motika zemlje. Iznad sela do njegove kuće dobio je 1724. g. Marin Zaninović 30 motika zemlje.

Na poblize neopisanom mjestu iznad puta između Grablja i Brusja dobili su 1789. g. Nikola Tudor i sinovi 90 motika zemlje. Kod crkvice sv. Vida dobili su 1616. g. Bernard Perasti i sinovi 60 motika zemlje, a pod brdom Humac blizu iste crkvice dobili su 1793. g. Petar Zaninović i Josip Budrović sa svojim sinovima zajedno 120 motika zemlje.

Na mjestima Tusina Špilja i Zibić dobili su 1816. g. Antun Zaninović i Ivan Tudor zajedno 60 motika zemlje. Na mjestu Golubinka na brdu Borović dobio je 1784. g. Alviz Lupi 30 motika zemlje, a na mjestu Oštra Griža pod tim istim brdom dobio je 1788. g. Luka Budrović sa sinovima 90 motika zemlje. Na mjestu Klupca dobio je 1783. g. Jakov Petrić sa sinovima 70 motika zemlje, 1784. g. Božidar Tudor i sin 30 motika zemlje, 1787. g. dobili su Luka Tudor i sinovi 90 motika zemlje. Na mjestu Donja Klupca dobio je 1771. g. Juraj Zaninović sa sinovima 90 motika zemlje.

U Ženskom Dolcu dobili su 1782. g. Ivan Zoranić i sin 60 motika zemlje, 1784. g. Božidar Tudor i sin 30 motika zemlje, 1788. g. Juraj

i Ivan Zaninović 60 motika zemlje, 1793. g. Bartul Petrić i sinovi 40 motika zemlje, a 1799. g. Marin Zaninović i sinovi 120 motika zemlje.

Na mjestima Barničevica, Pod Barničevicu, Dolnje Njive, Dolčić, Budinica, Pazuha, Na Gomilice i Pod Gomilice dobili su zajedno 1800. godine Teodor Tudor sa šest sinova i nećaka, Dominik Tudor sa četiri sina i Antun Tudor sa četiri sina i bratom 480. motika zemlje.

Na mjestu Smardljikovac dodijeljeno je 1733. g. svim stanovnicima sela Grablje 30 motika zemlje na zajedničku obradu.

Na mjestu Strane i Dolci na brdu Motokit dobio je 1726. g. Dominik Tudor sa sinovima 90 motika zemlje, a iste godine na mjestu Strane dobio je Vice Mužinić 30 motika zemlje.

Na mjestu Strana Durača do brda Motokita dobio je 1640. g. Matija Karković 60 motika zemlje.

U uvalama sa sjeverne strane otoka koje se protežu između uvale Stinive pa prema zaljevu Starog Grada bilo je dano više dijelova općinske zemlje pogodnicima. Tako je u uvali Gračišće dobio 1727. g. Ivan Dulčić zv. Hraste 30 motika zemlje. U uvali Grabovac na mjestu Bočić kod Zorića Glavice dobili su 1815. g. Nikola Hure i Jakov Tudor zajedno 60 motika zemlje, a 1816. g. u istoj uvali na mjestu pod Grabovi Rat dobili su Ivan Jeličić i sinovi 90 motika zemlje. U uvali Lučišće i oko nje najviše je bilo dodijeljeno zemlje. Tako su u toj uvali dobili 1734. g. Ivan, Petar i Antun Hure 90 motika zemlje, a 1799. g. Matija Vesić i Zuane Pandol sa braćom zajedno 150 motika zemlje. Iznad iste uvale na poblize neoznačenom mjestu dobili su 1777. g. Antun Grabačić i Stjepan Marjanić zajedno 60 motika zemlje. Na mjestima pod Gornju i pod Dolnju Glavu dobili su 1815. g. Juraj Miličić i braća 90 motika zemlje, a iste godine na mjestu Gornja Punta Juraj Hure i braća isto 90 motika zemlje. Na mjestu Doci nedaleko ove uvale dobili su 1799. g. Dominik Hure i braća 120 motika zemlje. Na mjestu Kopišća u uvali Stiniva dobili su 1641. g. braća Dulčić 90 motika zemlje.

Na južnoj obali otoka Hvara kod uvale Milna, te na području plaža od Zorača do Zavale više je pogodovnika bilo dobilo isto zemlju u gratiu. Tako je u uvali Borče dobio 1658. g. Nikola Hančević 30 motika zemlje. Iznad ove uvale na mjestu Brizine dobio je 1805. g. Jakov Boglić 15 motika zemlje. Na mjestu Tabalića Rat između male i Vele Milne iste te godine dobio je Dominik Kovačević komad zemlje neoznačene površine. U uvali Mali Čelikovac dobio je 1644. g. Petar Bračanović 30 motika zemlje. U istoj uvali Mali Čelikovac, kao i u uvali Veli Čelikovac dodijeljeno je 1730. g. crkvi sv. Nikole augustinskog samostana iz Hvara zemlja u gratiu neoznačene površine.

Na mjestu Grahovišće kod Zorača dobio je 1620. g. Juraj Kovačević sa sinovima 150 motika zemlje, 1755. g. Dominik Barbarić 30 motika zemlje, a 1783. g. don Antun Gargurić pok. Zorza 20 motika zemlje. Na mjestu Njive dobio je 1724. g. Nikola Barišić 30 motika zemlje. Na mjestu Podpale dobio je 1732. g. Šimun Gargurić 30 motika zemlje. Na mjestu Pasika dobili su 1663. g. Dominik Budrović i sinovi 90 motika zemlje, a na mjestu Nova Pasika dobio je 1755. g. Antun Gargurić pok. Jurja sa sinovima Nikolom i Petrom 30 motika zemlje. Na mjestima Vela i Mala Opijna nedaleko crkve u Zoraću, te

na mjestima Pod Stražu i Remetin Rat dobili su Franjo, Vice i Juraj Barišić svaki sa tri sina više komada zemlje neoznačene površine. Na brdu Straža blizu svoje kuće dobili su 1816. g. braća Petar i don Prošper Gargurić 60 motika zemlje, a na istom brdu na mjestu Vela Pazuha dobili su iste godine njihova braća Ivan i Antun Gargurić 30 motika zemlje. Na mjestu Ograda na istom brdu Straža dobili su 1816. godine Ivan, Nikola, Dominik, Juraj, Vinko, Zorzi i Miko Barišić, skoro svi stanovnici malog sela Zorača, zajedno 210 motika zemlje. Na mjestu Dugi Rat ili Pleturina dobio je 1803. g. pomenuti don Antun Gargurić pok. Zorza 20 motika zemlje.

Na mjestu Paklina između uvale Zoraće i Dubovica dobili su 1726. godine Petar Gargurić 7 motika zemlje, 1730. g. Petar, Juraj i Nikola Gargurić pok. Grgura 90 motika zemlje, a 1767. g. Antun i Ivan Gargurić-Kasandrić sinovi Petra 60 motika zemlje. Na istom mjestu pored svoje kuće dobio je 1777. g. Antun Gargurić pok. Jurja 20 motika zemlje.

U uvali Dubovica na mjestu Stara Plaža dobili su 1799. g. Ivan Gargurić-Kasandrić pok. Petra i braća 50 motika zemlje. Nešto istočnije od ove uvale na mjestu Badić dobio je 1787. g. isti Antun Gargurić pok. Jurja 20 motika zemlje, a 1800. g. ponovo na istom mjestu još 20 motika zemlje.

Na brdu iznad uvale Lučišća između Dubovice i sv. Nedjelje dobili su 1798. g. Ivan Carić reč. Kolumbić 30 motika zemlje, Matija Lovrinčević reč. Grabačić i braća 90, motika zemlje, a Prošper Makjanić reč. Gargurić 60 motika zemlje.

Kod sela Jagodne dobio je 1615. g. Nikola Leporini sa dva sina 90 motika zemlje. U Ivan Dolcu dobio je 1663. g. Jakov Hectoreo 30 motika zemlje, a u Tisin Dolcu kod sela Zaca dobili su 1789. g. Marin i Vice Barbarić 60 motika zemlje.

U blizini samog mjesta Starog Grada poblize neoznačenog lokaliteta, dobili su 1791. g. Antun Kovačević i sinovi 90 motika zemlje. Kod Malog Sela na mjestu Brizik dobio je 1792. g. Petar Kovačević zv. Česar sa sinovima 15 motika zemlje. Na mjestu Mandrač kod Starog Grada dobili su 1786. g. Damjan Lisičić i njegov zet Petar Lukšić zajedno 60 motika zemlje.

Na brdu Budinjac južno od Starog Grada dobili su 1727. g. Toma Barbis 16 motika zemlje, Juraj Kartulić i Nikola Ilijić po 30 motika zemlje, 1729. g. Dominik Jelusić 30 motika zemlje, 1731. g. Petar Soljan 100 motika zemlje, 1768. g. Antun Viličić 30 motika zemlje, a 1779. godine Vice Ljubić 5 motika zemlje. Na mjestu Strane na istom brdu dobio je 1728. g. Jerolim Pasquali 30 motika zemlje, 1729. g. Jerolim Fabijani 30 motika zemlje, 1731. g. Nikola Milašić isto 30 motika zemlje, a Mihovil Sansojević i brat dobili su 60 motika. Osim njih na istom mjestu dobio je 1732. g. Juraj Glavinić 30 motika zemlje, 1773. g. Petar Stalio 17 motika zemlje, 1784. g. Jakov Mulanović 30 motika zemlje, 1793. g. parun Matija Vranjican reč. Rapica isto 30 motika zemlje.

Na mjestu Veli Starač dobio je 1732. g. Toma Jerković 30 motika zemlje, a 1769. g. dobili su Juraj Vranjican i sinovi 60 motika zemlje.

Na istom mjestu dobio je 1773. g. 30 motika zemlje, a 1776. g. Antun Berković isto 30 motika zemlje. Na mjestu Mali Starač dobio je 1767. godine Stjepan Mulanović 30 motika zemlje.

Na brdu Zeleminac dobio je 1772. g. don Antun Bianchini 30 motika zemlje, 1776. g. Dominik Pavičić zv. Donkić isto 30 motika zemlje, a 1780. g. Petar Skutari i sinovi 190 motika zemlje. Na mjestu Tusto Bardo na istom brdu dobio je 1800. g. Petar Deletis 30 motika zemlje.

Na mjestu Gomile dobio je 1788. g. Nikola Kantalo 30 motika zemlje, a 1795. g. Stjepan Vranjican isto 30 motika zemlje. Na mjestu Rašnik dobio je 1769. g. Fabijan Milašević 30 motika zemlje, a iste godine dobili su Nikola Budrović i braća zemljište površine 100x60 koraka. Na mjestu Brizić dobio je 1770 Josip Botteri 20 motika zemlje.

Na mjestu Zaslužno dobio je 1728. g. Dominik Šimunić 30 motika zemlje. Na mjestu Gornje Gomile dobili su 1732. g. Ivan Arnirić zv. Pečar i sin 60 motika zemlje. Na mjestu Grohot dobili su 1800. g. Matija Šnjurević i braća 90 motika zemlje. Kod jezera na mjestu Dračevica dobio je 1727. g. Ivan-Krstitelj Vidali manju česticu zemlje neoznačene površine. Na mjestu Oštra Griža dobili su 1798. g. Andrija Petrić i sin 60 motika zemlje. Na mjestu Sridnje Bardo dobio je 1780. godine Andrija Petrić 7 motika zemlje, a na mjestu Pličaj iste godine dobio je Marko Žarko 30 motika zemlje.

Na mjestu Pod Remić dobili su 1803. g. Vice Vranjican zv. Franičević i braća 90 motika zemlje. Na mjestu Pod Borovik dobio je 1780. g. Franjo Marojević sa bratom i sinom 90 motika zemlje. Na mjestu Zelenice dobili su 1792. g. Vice Vranjican i braća 120 motika zemlje. Na mjestu Donja Griva dobili su 1789. g. Marin Bulić i sinovi 60 motika zemlje. Na mjestu Dugi Bad dobili su 1791. g. Ivan Jelinić i sinovi 120 motika zemlje. Na mjestu Borovi Bad dobili su 1790. g. Antun Pavičić i sinovi 120 motika zemlje. Na mjestu Donja Selca dobio je 1771. g. Bartul Zaninović 30 motika zemlje,

U uvali Maslinica dobio je 1771. g. isti Bartul Zaninović 15 motika zemlje, a u uvali Žukova dobio je 1728. g. Mihovil Zuviteo 30 motika zemlje.

Kod sela Rudine na poblize neodređenom mjestu dobili su 1720. g. Ivan Bratanić i sinovi 120 motika zemlje, 1723. g. Ivan i Antun Ljubić 60 motika zemlje, a 1780. g. Vice Galineo i brat 45 motika zemlje. Kod istog sela na mjestu Turbalo dobio je 1790. g. Antun Buratović 47 motika zemlje, a na mjestu Planita dobili su iste godine Luka Dulčić zv. Gospodin i sinovi 120 motika zemlje. U uvali Lozna dobili su 1799. g. Petar Šoljan i braća 120 motika zemlje.

Kod sela Dol na mjestu Pod Borović dobio je 1641. g. Jakov Stančić 60 motika zemlje, a 1775. g. Pavao Dužević 30 motika zemlje. Na istom tom mjestu dobili su 1792. g. Ivan Vranjican sa sinom i Antun Petrić zajedno 180 motika zemlje, 1795. g. Ivan Vranjican reč. Muskat 30 motika zemlje. Na mjestu Pasike dobili su 1795. g. Petar Roić i braća 120 motika zemlje, a 1799. g. Stjepan Roić i braća isto 120 motika zemlje. Na mjestu Vele Laze dobio je 1800. g. Nikola Stančić 60 motika zemlje, a 1801. g. Ivan Miloš sa sinom 90 motika zemlje. Na mjestu Krusvica dobili su 1734. g. Ivan Milatić i sin 60 motika zemlje.

Na mjestu Poletilo dobili su 1770. g. Šimun Kuničić i sinovi 90 motika zemlje. U Mekom Dolcu dobio je 1727. g. Juraj Carić 10 motika zemlje. Na mjestu Lemišće dobili su Marin Roić i brat 60 motika zemlje. Na mjestu Vele Griže iznad Stipojeve dobili su 1800. g. Toma Dužević i sinovi 120 motika zemlje. Na mjestu Gnjliline dobili su 1803. g. Nikola Pavičić i braća 90 motika zemlje. Na mjestu pod Kosića Brig dobio je 1806. g. Ivan Vranjican reč. Moskatelo zemlju površine 12 koraka prema 83 koraka i 12 lakata.

Kod sela Vrbanja na poblize neoznačenom mjestu dobio je 1772. g. Antun Matković 30 motika zemlje, a 1784. g. don Antun Bianchini isto 30 motika zemlje. Na brdu zvano Bardo iznad sela dobio je 1780. g. Marko Matković 25 motika zemlje. Na mjestu Medovlje dobio je 1791. g. Ivan Račić 25 motika zemlje. Na mjestu Čarnjeni Rat dobili su 1800. g. don Nikola Pavičić i braća 100 motika zemlje, a 1803. g. Matija Pavičić i sinovi 90 motika zemlje.

Na mjestu Brizi u Rudinama kod Vrbanja dobili su 1800. g. Grgur Stipetić i brat 60 motika zemlje. Na mjestu Sridnje Bardo dobio je 1804. g. Šimun Račić 30 motika zemlje. Na mjestu Borovi Rat dobili su 1803. g. Luka Tresić i braća 120 motika zemlje.

Pored samog pristaništa u Vrbovskoj dobio je 1616. g. Jakov Ordinanović manje zemljište neoznačene površine. Kod samog mjesta Vrbovska na poblize neoznačenom mjestu dobio je Petar Jurić 30 motika zemlje. Kod crkve u Vrbovskoj dobili su 1729. g. Nikola i Juraj Fabrio 60 motika zemlje. Nedaleko crkve sv. Jurja dobio je 1770. g. majstor Petar Štambuk 20 motika zemlje, a 1774. g. dobio je isti majstor Petar Štambuk iza kapele u Vrbovskoj 50 motika zemlje.

Na mjestu Vele Gomile dobili su 1644. g. Juraj Fabrio i sin 90 motika zemlje. Na mjestu Tatinja dobili su 1791. g. Juraj Grgičević i braća 180 motika zemlje. Na mjestu Tatinja Glava dobio je 1641. g. Kuzma Kuzmičević sa sinom 60 motika zemlje, 1731. g. Ivan Stipičević 30 motika zemlje, 1793. g. Nikola Fabrio isto 30 motika zemlje, a iste godine Nikola Sizejković sa sinom 40 motika zemlje. Na mjestu Nova Pasika dobili su 1775. g. Miho Bijančić zv. Peribonio i sin 60 motika zemlje. Na mjestu Ogradica dobili su 1728. g. Nikola i Juraj Tresić 90 motika zemlje. Na mjestu Humić dobio je 1644. g. Mihovil Kasunić 30 motika zemlje, 1802. g. Franjo Garčina sa sinovima 90 motika zemlje, a iste godine dobili su Matija Matijević i Lovro Plenković zajedno 120 motika zemlje.

Kod sela Svirče na mjestu Krasvica u Dolcu dobio je 1723. g. Kuzma Carić 30 motika zemlje, a na mjestu Dolnje Svirče dobili su 1734. g. Nikola Barišić i sin 60 motika zemlje.

Kod sela Vrisnik na poblize neoznačenom mjestu dobio je 1776. g. Petar Carić zv. Budjas 20 motika zemlje. Na mjestu Močino Borje i Nazavodiče dobili su 1786. g. Juraj Nikolić i sinovi 150 motika zemlje.

Na poblize neoznačenom mjestu kod same Jelse dobili su 1620. g. Toma Zuaničić i Toma Vidali svaki po 30 motika zemlje, a Fabijan Pusić 12 motika zemlje. Nad samim mjestom Jelsa isto poblize neoznačenog lokaliteta dobili su 1789. g. Juraj Visković i sinovi 90 motika zemlje, a Juraj Salamunić 60 motika zemlje. U samom mjestu Jelsi na

mjestu Močvara dobio je 1620. g. 30 motika zemlje, a blizu crkve sv. Jurja 1801. g. dobili su Tadija Tomić i sinovi 120 motika zemlje.

Na brdu iznad Jelse na mjestu Skalice dobili su 1789. g. Petar Jotović i braća 120 motika zemlje, a 1790. g. braća Ivan, Nikola i Matij Duboković pok. Matija 90 motika zemlje. Na brdu Ravnice dobili su 1801. g. Nikola Salamunić i djeca 90 motika zemlje, a na brdu iznad Jelse i Pitava dobili su iste godine Matija Barbić i braća 90 motika zemlje.

Na mjestu Bosan Dolac nad Lučicom dobio je 1777. g. Jakov Angelini 30 motika zemlje. Na mjestu Stranica nad uvalom Vitarnja dobio je 1725. g. Vice Grubanović 30 motika zemlje. Na istom mjestu Stranica i na mjestu Stenjak isto nad uvalom Vitarnja dobili su 1789. g. Ivan Splivalo i sinovi 100 motika zemlje.

Na mjestu Soline dobio je 1791. g. Šimun Lupi 30 motika zemlje. Na mjestu Gojdanja dobili su 1778. g. Marin Bonković i sinovi 90 motika zemlje, a iste godine Vice Sučević 30 motika zemlje. Na istom mjestu dobio je 1784. g. Grgur Palaveršić isto 30 motika zemlje. Na mjestu Bile Grizice dobili su 1784. g. Stjepan Mileta i Matija Garbin zajedno 60 motika zemlje. Na mjestu Despotove Rape dobio je 1787. g. Bernard Skrivanić 30 motika zemlje, a iste godine na mjestu Gaj dobili su Juraj Biličić i Juraj Ivanković sa sinovima 120 motika zemlje. Na mjestu Očerišiće dobili su 1798. g. Josip Fabris i Vice Panigo zajedno 5 motika zemlje. Na mjestu nad Vodice dobili su 1804. g. Ivan Bilinić i sinovi 90 motika zemlje, a Juraj Biličić i Juraj Marić zajedno 60 motika zemlje.

Nad selom Pitve na poblize neoznačenom mjestu dobio je 1640. g. Vice Dobronić 30 motika zemlje. Na mjestu Vratnik dobio je 1788. g. Antun Radovanović 30 motika zemlje. Pod brdom na mjestu Grablje dobio je 1641. g. Radovan Radičić 30 motika zemlje. Na mjestu Gračinje dobio je 1788. g. Petar Petrovac sa sinom i nećakom 45 motika zemlje. Na mjestu Veli Žib dobili su braća Kokić 30 motika zemlje. Na mjestu Udesnovi Ratac dobio je 1784. g. Ivan Vicetović 30 motika zemlje. Na mjestu nad Vareno Stamenje dobio je 1788. g. Matija Barbić sa sinovima 90 motika zemlje, a na mjestu pod Mali Zid 1791. g. Juraj Radičić sa zetom i sinom isto 90 motika zemlje.

Na mjestu Zagradače dobili su 1663. g. Nikola Sarjanović i braća 90 motika zemlje, a na istom mjestu 1779. g. Jakov Angelini i sinovi Ivan i Pavao 30 motika zemlje. Na mjestu Zaborje dobili su 1777. g. Toma Matijašević i sin 60 motika zemlje. Na mjestu Rebra dobili su 1792. g. Nikola Vraničić i Antun Jerković zajedno 150 motika zemlje.

Uz samo selo Poljica dobio je 1620. g. Toma Vraničić reč. Selem zemlju poblize neoznačene površine. Uz isto selo dobili su 1770. g. Petar Biličić i sin 60 motika zemlje, a 1791. g. Ivan Garčina i brat isto 60 motika zemlje. Kod same svoje kuće u selu dobio je 1641. g. Stjepan Skrivanić sa sinovima 100 motika zemlje. Na mjestu Vikoj Dolac dobio je 1789. g. Petar Biličić sa sinovima i nećacima 120 motika zemlje, a iste godine dobili su Marin Bojanić i sinovi 60 motika zemlje.

Na brdu Babina Gomila dobili su 1803. g. Vice Sasić zv. Burata i sinovi 90 motika zemlje. Na brdu Humić dobio je 1791. g. Bernardo Angelini 8 motika zemlje, 1802. g. Franjo Garčina 90 motika zemlje.

Iste godine na istom mjestu dobili su zajedno Matija Matijević i Lovro Plenković 120 motika zemlje. Pod istim brdom Humić dobili su Bartul Skrivaneli i braća 160 motika zemlje. Na mjestu Glavica Humca i Glavica Kresić dobio je 1806. g. Ivan-Krstitelj Machiedo sa sinovima Josipom, Antunom i Jerolimom 120 motika zemlje. Na mjestu Crvanj dobio je 1615. g. Gazzaro Angelini za sebe i svoju ženu i djecu 120 motika zemlje.

Kod sela Zastraišća na mjestu Sarhov Dolac i Gnijle dobio je 1646. g. Zorzi Juraković reč. Trbušković sa djecom 150 motika zemlje a na mjestu Tabul Dolac iste godine Luka Bokanin i djeca isto 150 motika zemlje. Na mjestu Pirišća dobili su 1771. g. Juraj Rudan i sinovi 90 motika zemlje, a na mjestu Pazuha iste godine Matija Barbarić i sin 60 motika zemlje. Na mjestu Dažnja dobio je 1787. g. Luka Jerković isto 60 motika zemlje.

Kod sela Gdinja na poblize neoznačenom mjestu dobili su 1620. g. Ivan Heljadić i Petar Skrivanić svaki po 30 motika zemlje. Na mjestu Veli i Mali Dolac dobili su 1730. g. Marko Popović i Luka Benguz zajedno 60 motika zemlje, a u samom Velom Dolcu dobio je 1635. g. Marin Rašković 30 motika zemlje. Na mjestu Pod Marković dobio je 1732. g. Juraj Markotić 60 motika zemlje. Na mjestu Sarhov Bad dobili su 1770. g. Juraj Čurin i sin 60 motika zemlje, a na mjestu Makalijev Dolac iste godine dobili su Nikola Čurin i sinovi 90 motika zemlje.

Na mjestu Čvisni Dolac dobili su 1771. g. Ivan, Luka i Antun Tarbušković 80 motika zemlje. Na mjestu Tiski Bad dobili su 1789. g. braća Čurin 60 motika zemlje. Na mjestu pod Rapčevu Glavu dobili su 1800. g. Antun i Stjepan Heljadić 60 motika zemlje, a pod Sočinu Glavu Petar Heljadić reč. Visković 50 motika zemlje.

Uz samo selo Bogomolje na poblize neoznačenom mjestu dobili su 1620. g. Radovan Radovančić i djeca 160 motika zemlje. Na mjestu Maslinova Glavica dobili su Stjepan i Ivan Radovančić i sinovi 90 motika zemlje.

U uvali Vela Stiniva na mjestu Dolčić dobili su 1641. g. Ivan Bonković i Juraj Damjanić 60 motika zemlje, a nad Uvalom Mala Stiniva dobio je 1777. g. Pavao Angelini 30 motika zemlje. U uvali Mala Zečja dobili su 1786. g. Petar Bilinić i sinovi 150 motika zemlje. U uvali Duboka dobio je 1777. g. Jakov Lupi 30 motika zemlje, a 1789. g. dobile su obitelji Duhović i Ivanković zajedno 60 motika zemlje. U uvali Sinjava dobio je 1771. g. Antun Rudan 30 motika zemlje. U uvali Dubac dobio je 1789. g. Pavao Štradiot sa djecom 120 motika zemlje. U uvalama Gornja i Donja Didina, na području Plame 45 milja od grada, kako izričito stoji u aktu o investituri, dobili su 1644. g. braća Jerolin, Ivan-Krstitelj, Fabricio Justinijan Leporini 150 motika zemlje. U uvalama Kupjuna, Pasja i Duboka Lučica dobili su 1794. g. Petar Heljadić reč. Visković sa sinom i Juraj Čurin sa sinovima zajedno 180 motika zemlje. U uvalama Ravni Dolac i Klačina dobila je Marija Capogrosso-Tavelli za sebe i 4 sina 150 motika zemlje. Na vrhu uvale Vela Lučica dobili su 1800. g. Antun Visković i braća 120 motika zemlje. U uvalama Malo i Velo Pogorilo dobili su 1804. g. Lazar i Matija Angelini pok. Jakova 60 motika zemlje.

Kod mjesta Sućurja na poblize neoznačenim mjestima dobili su 1620. g. Franjo Barbarić i sinovi 90 motika zemlje, 1646. g. Ivan Franičević zv. Barbarin 30 motika zemlje, 1726. g. Nikola Ivanišević i sin 60 motika zemlje, a 1771. g. Nikola Vujnović i brat 30 motika zemlje.

Na mjestu Mačinov Bad nad mandračem dobio je 1794. g. Franjo Franičević česticu zemlje neoznačene površine. Na mjestu Hum pod kapelom sv. Nikole dobio je 1730. g. Stjepan Mihojević 30 motika zemlje. Na mjestu Dolnje Strane dobili su 1729. g. Mihovil Vujnović i Mihovil Mucalo 60 motika zemlje, a 1778. g. Nikola Kuluzović 90 motika zemlje. Na mjestu Gojmera dobio je 1730. g. Antun Bulatović 30 motika zemlje, a 1799. g. dobili su Juraj Popović i Petar Anzulović 60 motika zemlje. Na mjestu pod Gojmeru dobili su 1730. g. Ivan Kuluzović i Josip Mihojević po 30 motika zemlje svaki. Na mjestu Borovnik dobili su Petar Vidali i sin 60 motika zemlje.

Na mjestu Desin Dolac dobili su 1778. g. Ivan i Toma Mucalo sa nećacima 100 motika zemlje. Na mjestu Belišća dobili su 1644. g. Ivan Anđelinović i brat 60 motika zemlje. Na mjestu Virac dobili su 1770. g. Nikola Pasetti i zetovi 90 motika zemlje, a na mjestu Blaca dobio je 1774. g. isti Nikola Pasetti sa zetovima još 50 motika zemlje. Na mjestu Čarnjenica dobio je 1644. g. Stjepan Stipičević 30 motika zemlje. Na mjestu Blačica dobio je 1777. g. Franjo Pijacun 90, motika zemlje. Na mjestu Vlaka dobio je 1732. g. Juraj Juričević 30 motika zemlje. Na mjestu Gorilo dobili su 1792. g. Stjepan i Nikola Juričević 60 motika zemlje, a Juraj Anđelinović i sin 60 motika zemlje, dok je na istom mjestu 1793. g. dobio Grgur Anđelinović 60 motika zemlje.

Na mjestu Plošnica dobili su 1780. g. Grgur Anđelinović i sin 60 motika zemlje. Na mjestu Jarčišća dobili su 1778. g. Pavao Margetić i Nikola Juričević sa braćom zajedno 120 motika zemlje. Na mjestu Lukovac dobio je 1730. g. Petar Andrijašević 30 motika zemlje. Na mjestu Boglin Dolac dobili su 1792. g. Franjo Franičević 60 motika zemlje. Na mjestu Rasovatica dobio je 1783. g. Antun Vujnović 30 motika zemlje, 1804. g. dobili su Juraj Franičević i braća 120 motika zemlje. Na mjestu Brizine dobili su 1788. g. Mihovil Franičević i braća 90 motika zemlje. Na mjestu Gubava Korita ispod Gustirne dobili su 1792. g. Nikola Juričević i braća 90 motika zemlje. Na mjestu Bad dobili su 1725. g. Ivan Askonić i sin 60 motika zemlje, a 1778. g. Pavao Margetić isto 60 motika zemlje. Na mjestu Goruza dobio je 1730. g. Pavao Jeričević 60 motika zemlje. Na mjestu Bat od Karčine dobio je 1730. g. Petar Zukaneo 30 motika zemlje. Na mjestu Gornji i Donji Kus dobili su 1800. g. Ivan Varvolić i braća 90 motika zemlje. Na mjestu Macok dobio je 1730. g. Ivan Begurović 30 motika zemlje, a Petar Petričević 25 motika zemlje. Na mjestu Čužiljeva Njiva dobili su 1729. g. Ivan Franičević i sinovi 180 motika zemlje. Na mjestu Koromačišće dobili su 1792. g. Franjo Franičević i sinovi 90 motika zemlje, a na mjestu Rat od Dubokog Dolca 1800. g. Franjo Franičević i braća 90 motika zemlje.

U uvali Zidogova dobila je 1644. g. crkva sv. Jurja iz Sućurja 100 motika zemlje, a 1732. g. crkva sv. Antuna isto iz Sućurja svu zemlju u uvali Ražišće. U uvali Prapatna dobili su 1730. g. Nikola Vlahović i Stjepan Kuluzović svaki po 30 motika zemlje. U istoj uvali dobio je

1771. g. Ivan Perić 30 motika zemlje, 1792. g. Stjepan Kuluzović 30 motika zemlje, a 1795. g. dobili su Mihovil Kuluzović i sin isto 30 motika zemlje. U istoj uvali na mjestu Prapatni Rat dobili su 1620. g. Franjo Barbarić i djeca 30 motika zemlje. U uvali Žukova dobili su 1792. g. Antun i Juraj Barišić zv. Bogdan 60 motika zemlje. U istoj uvali na mjestu Rat od Žukove dobio je iste godine Ivan Mucalo i djeca 150 motika zemlje, a na mjestu Dolac od Žukove dobio je Ivan Nikić 30 motika zemlje. U uvali Mlaska dobili su 1730. g. Ivan Kuluzović i Stjepan Kuluzović po 30 motika zemlje svaki, a Petar Babić i braća 90 motika zemlje. U uvali Ljutna Garma dobili su 1792. g. Antun Vujnović i sinovi 40 motika zemlje. U uvali Mala Kovašna dobio je 1644. g. Nikola Cvitanović 60 motika zemlje, a u uvali Kovašna dobili su Petar Margetić i sinovi 90 motika zemlje. Na mjestu Grab nad uvalom Rasovatica dobili su 1792. g. Antun Vujnović i sinovi 120 motika zemlje.

Otok Vis

U samoj viškoj luci na mjestu Luka dobio je 1615. g. Vice Parasti pokraj svoje kuće manje zemljište neoznačene površine. Zatim na istom mjestu Luka i u Malom Selu u viškoj luci dobio je 1620. g. Marin Gazzari manja zemljišta neoznačene površine, a na mjestu Kut dobili su 1637. g. Juraj Bastardić, 1770. g. Mihovil Dorotić i 1799. g. Vice Čubretović zv. Pečarević svaki po 30 motika zemlje.

Na brdu Stončica iznad samog mjesta Visa dobili su 1638. g. Nikola Antičević, a 1793. g. Ivan Roki svaki po 30 motika zemlje. Na mjestu Vela Glava na istom brdu dobio je 1726. g. Petar Pincetić isto 30 motika zemlje. Na brdu Lučko Brdo isto iznad samog mjesta Visa dobili su 1638. g. Juraj Pečarević, 1641. g. Franjo Jurjević, a 1658. g. Vice Ciganović svaki po 30 motika zemlje. Na istom brdu dobili su 1779. g. Matija Marasović i sinovi 90 motika zemlje.

Na brdu Korita dobio je 1620. g. Matija Ratković 30 motika zemlje, a 1638. g. dobili su Stjepan Sviracević i Jakov Radoslavić svaki po 30 motika zemlje, dok su Vice Radovinović i Vicko Marčić i sinovi dobili svaki po 60 motika zemlje. Na istom tom brdu dobili su 1639. g. Stjepan Mladineo i sinovi 90 motika zemlje, a Marin Radoslavić 30 motika zemlje. Zatim su dobili 1640. g. Ivan Dešković 1642. g. Petar Marčić, 1644. g. Franjo Veroneze, a 1663. g. Marko Lukšić, Vice Dešković, Šimun Dešković i Vice Radoslavić svaki po 30 motika zemlje. Iste 1663. g. dobio je i Jakov Pribičić 120 motika zemlje na istom brdu, a 1730. g. crkva sv. Prošpera iz Hvara 24 komada zemlje, a potom su dobili 1779. g. Antun Fano i sinovi 90 motika zemlje, 1783. g. Ivan Tomičić isto 90 motika zemlje, 1789. g. Šimun Radanović 30 motika zemlje. Na istom brdu dobio je 1799. g. Matija Ilijić zv. Kačica 60 motika zemlje, a 1804. g. Nikola Pečarević 30 motika zemlje.

Na mjestu Dobra Luka na istom brdu Korita dobili su 1637. g. Jerolim Giaksa i sinovi Miho i Luka 90 motika zemlje, a 1638. g. Nikola Kesić za sebe i svoju majku 60 motika zemlje. Na istom mjestu dobili su 1658. g. i Franjo Radulović 60 motika zemlje, 1727. g. Vice Kuz-

manić 30 motika zemlje, 1787. g. Ivan Đurinović i sin 60 motika zemlje, 1790. g. Marko Puhalović i brat isto 90 motika zemlje, 1800. g. Matija Vlašić reč. Antičević i sin 60 motika zemlje, a Jakov Vojković reč. Ban i Grgur Kuzmanić svaki po 30 motika zemlje.

Na brdu Donja Korita dobio je 1620. g. Matija Marčić 30 motika zemlje. Na brdu Gornja Korita dobio je 1799. g. Josip Lukšić 90 motika zemlje, a na mjestu Gubica isto u Gornjim Koritima dobili su 1800. g. Vice Bradanović i sinovi 150 motika. Na mjestu Nad Korita dobili su 1780. g. Antun Sviličić i sinovi 120 motika zemlje, a 1793. g. Ivan Sviličić 30 motika zemlje.

Na mjestu Velo Polje dobili su 1637. g. Juraj Klarin i otac 60 motika zemlje. Na mjestu Dolac dobio je 1778. g. Antun Radoslavić 30 motika zemlje. Na mjestu Zagračišće dobili su 1638. g. Vice Ivanišević reč. Kargotić i sinovi 90 motika zemlje, a na mjestu Malo Zagračišće 1658. g. Ivan Ivanišević i sinovi 90 motika zemlje.

Na mjestu Borovo Polje dobio je 1790. g. Ivan Marojević 30 motika zemlje. Na mjestu Rapišće dobili su 1780. g. Andrija Kuzmanić i sin 60 motika zemlje, a na mjestu Mala Baktinja 1793. g. Vice Karamanović zv. Arpanas 30 motika zemlje. Na mjestu Dračevica dobio je 1640. g. Šimun Barbičić 30 motika zemlje, a na mjestu Dol 1673. g. Antun Lukšić isto 30 motika zemlje. Na mjestu Rudine dobio je 1644. g. Petar Martinić 30 motika zemlje, a iste godine na mjestu Lučica dobili su Franjo Giaxa i sinovi 90 motika zemlje. Na mjestu dobili su 1675. g. Marko Marasović i sinovi 90 motika zemlje.

Na mjestu Vela Gomila dobio je 1794. g. Pavao Ivanišević reč. Coić 30 motika zemlje, a na mjestu Gdinj 1731. g. Ivan Karuca isto 30 motika zemlje. Na mjestu Varitnjak dobili su 1732. g. Ivan Žitković i sinovi 120 motika zemlje, a na mjestu Vela Kavoljenica 1674. g. Marko Maraković i sinovi isto 120 motika zemlje. Na mjestu Mala Glavica dobio je 1772. g. Mihovil Zelenčić 30 motika zemlje, a na mjestu do Gomilice 1775. g. Antun Mardešić isto 30 motika zemlje. Na mjestu Krvavac dobili su 1793. g. Stanko Cvitanović i brat 60 motika zemlje, a iste godine na mjestu Zapuze su Josip Radoslavić zv. Marinac i sinovi 90 motika zemlje. Na mjestu Didikovac dobili su 1770. g. Nikola Kraljić i sinovi 90 motika zemlje. Na mjestu Sokolica dobili su 1783. g. Luka Borčić i sin 60 motika zemlje. Na mjestu Sokolica dobili su 1783. g. Luka Borčić i sin 60 motika zemlje. Na mjestu Parhovo dobio je 1773. g. Juraj Matijašević zv. Zlatoglavac 30 motika zemlje. Na mjesto Vinopolje dobio je 1775. g. Vinko Ivanišević 30 motika zemlje, a iste godine na mjestu Ogul, Matija Kuljiš isto 30 motika zemlje. Na mjestu Mali Žalac dobio je 1680. g. Dominik Bradanović 30 motika zemlje.

Na mjestu Pardusin Dolac dobio je 1793. g. Nikola Žitković reč. Bilac 30 motika zemlje. Na mjestu Vela Stina dobili su 1723. g. Stjepan i Ivan Radišić 60 motika zemlje, a na mjestu Bratošavac 1773. g. Ivan Visković i sin isto 60 motika zemlje. Na mjestu Bartučevica Starina dobio je 1725. g. Jakov Brajčić 30 motika zemlje. Na mjestu Pod Stražje dobili su 1778. g. Matija Devčić i sinovi 120 motika zemlje, a na mjestu Parja 1804. g. Ivan Čudina i brat 60 motika zemlje. Na mjestu Vinogradišće dobio je 1800. g. Matija Ilijić zv. Kačica 30 motika zemlje. Na mjestu Zagradačić dobili su 1732. g. Antun Ilijić reč. Fano i nećak 60

motika zemlje. Na mjestu Zagradaće dobili su 1679. g. Juraj Katunarić i sinovi 90 motika zemlje. Na brdu kod Velog Polja dobio je 1802. g. Bartul Lukšić 30 motika zemlje. Na mjestu Ljubišće dobili su 1794. g. Andrija Kuljiš i sinovi 90 motika zemlje. Na mjestu Kutac dobio je 1800. g. Ivan-Krstitelj Giaxa pok. Antuna 30 motika zemlje.

Na mjestu Parhnišće dobili su 1638. g. Antun Žitković i sin 50 motika zemlje, 1658. g. Marko Žuljić i sinovi 120 motika zemlje, 1680. g. Andrija Kuzmanić i sin 60 motika zemlje, a 1777. g. Petar Barbis i stric isto 60 motika zemlje. Na mjestu Vela Glava dobili su 1675. g. Nikola Matijević i sinovi 60 motika zemlje. Na mjestu kod sv. Vida dobio je 1640. g. Juraj Novaković 30 motika zemlje, a 1675. g. Luka Dundić isto 30 motika zemlje. Na mjestu pod sv. Vidom dobili su 1791. g. Petar Mustafić i sinovi 120 motika zemlje. Na mjestu Lokve pod Gornja Poljica dobili su 1793. g. Jakov Kuljanović i sinovi 150 motika zemlje. Na mjestu Zlo Polje dobili su 1780. g. Jakov Vidali i nećak 50 motika zemlje. Na mjestu Musin Dolac dobio je 1647. g. Matija Borković 30 motika zemlje, a 1657. g. Ivan Sviličić sa sinom 60 motika zemlje.

Na mjestu Zaborović dobio je 1644. g. Pavao Martinis 30 motika zemlje. Na mjestu Zapaklenica dobili su 1800. g. Matija Tomić reč. Kurtalić i Nikola Vlastelica svaki po 30 motika zemlje, a 1803. g. Ivan-Krstitelj Giaxa-Farolfi pok. Antuna isto 30 motika zemlje. Na brdu Čunkovica dobio je 1794. g., a 1800. g. Dominik Ruljančić sa sinom 60 motika zemlje. Na mjestu Pod Kapelu na istom brdu dobio je 1800. g. Marin Kuzmanić 30 motika zemlje. Na mjestu Nad Lazi dobio je 1675. g. Ivan Brajković 30 motika zemlje, a Marija Parafijanović za sebe i dvoje sinova 90 motika zemlje. Na istom mjestu dobili su 1726. g. Antun i Ivan Jelić zv. Bukijera 60 motika zemlje.

Na mjestu Bardo dobili su 1771. g. Šimun Dragošević i Josip Pečarević svaki po 30 motika zemlje. Na istom mjestu dobili su 1772. g. Ivan Pusić i sin 60 motika zemlje. Na mjestu Vele i Male ošice dobio je 1725. g. Petar Babić 90 motika zemlje, a na samom mjestu Vele Vošice dobili su 1804. g. Antun Dorotić i sinovi 120 motika zemlje. Na mjestu Žala Dolca dobili su 1776. g. Antun Tramontana i sinovi 90 motika zemlje, 1779. g. Vidoš Svičarević 30 motika zemlje, a 1782. g. Antun Svičarević i brat 60 motika zemlje. Na mjestu Selca na Brdu dobio je 1637. g. Julio Giaxa 25 motika zemlje, a 1802. g. Bartul Lukšić 30 motika zemlje. Na mjestu Prizme Polje dobio je 1638. g. Vidoš Žarković 30 motika zemlje, 1803. g. Marko Puharević isto 30 motika zemlje, a 1804. g. Antun Puharević sa sinovima 100 motika zemlje. Na mjestu Soronjak dobili su 1729. g. Franjo i Stanko Zentelić 60 motika zemlje, a 1771. g. dobili su Šimun Buratović i sin 30 motika zemlje.

U uvali Ključ dobio je 1646. g. Grgur Dojmi 30 motika zemlje. Na mjestu Vinišće u istoj uvali dobili su 1658. g. Andrija Vitaljić i sin 60 motika zemlje, a Petar Zorotović 30 motika zemlje, dok su 1675. g. dobili Andrija Vitaljić i Petar Zorotović ponovo svaki po 30 motika zemlje, 1788. g. Andrija Marijani i braća 100 motika zemlje, a Vice Mustak i sin 60 motika zemlje. U uvali Smokova dobio je 1616. g. Franjo Carić za sebe, svoju ženu Francicu, sina Vinka i kćer Korneliju 120 motika zemlje, a Vinko Leporino za sebe, ženu Katarinu, sina Nikolu i kćer

Lukreciju isto 120 motika zemlje. U uvali Mala Travna dobio je 1658. g. Vice Ciganović 30 motika zemlje. U uvali Duboka dobili su 1788. g. parun Vice i Ivan Zuanić 60 motika zemlje, a 1793. g. Josip Vitaljić reč. Čungrija i 1795. g. Virgil Marinković svaki po 30 motika zemlje.

Na mjestu Peče dobio je 1658. g. Petar Radišić 30 motika zemlje, a 1675. g. dobili su Juraj Radišić, Jakov Tadić i Petar Martinis svaki po 30 motika zemlje, dok su Dujam Sabundalo i braća dobili 120 motika zemlje. Na mjestu Grižovo Bardo nad selom Podšpilje dobili su 1658. g. Franjo Karuca i sinovi 90 motika zemlje, a 1780. g. Andrija Mužina 30 motika zemlje. Kod sela Podšpilje na poblize neoznačenom mjestu dobio je 1775. g. Petar Bogdanić 30 motika zemlje, a 1799 g. dobili su Jakov Marijani i braća 120 motika zemlje.

Na mjestu Stankovac kod sela Podhumlja dobili su 1724. g. Pavao Crilje i sin 60 motika zemlje, 1726. g. Jakov Marinković 30 motika zemlje, 1793. g. Antun i Ivan Zuanić 60 motika zemlje, a 1803. g. Vice Marinković 30 motika zemlje. Kod sela Zašpilje na poblize neoznačenom mjestu dobili su 1730. g. Kuzma Budrović i sinovi 120 motika zemlje, a Vice Cezareo i sinovi 150 motika zemlje dok su 1803. g. dobili Matija Ivičić i sinovi 80 motika zemlje. Na mjestu Perna dobili su Vice Vidaković i sinovi 90 motika zemlje, a don Petar Alibanović i brat 60 motika zemlje. Na brdu Vini Bok dobili su 1784. g. Nikola Pribačić i sin 60 motika zemlje, a 1791. g. Antun Mazzolini 30 motika zemlje.

Na poblize neoznačenom mjestu iznad same Komiže dobili su 1777. g. Nikola Kuljiš i sinovi 90 motika zemlje. Na mjestu Skotovo dobio je 1730. g. Antun Mustapić 30 motika zemlje, a na mjestu Racina Špilja dobio je 1679. g. Pavao Martinis bivši turčin isto 30 motika zemlje. Na mjestu Žale dobili su 1731. g. Pavao Marinković i braća 90 motika zemlje. Na mjestu Jasenova Dolca dobili su 1799. g. Antun Borčić i sin 60 motika zemlje, a iste godine na mjestu Dagodić dobili su Ivan Božanić i braća 90 motika zemlje. Na mjestu Pasike dobio je iste godine Nikola Horotović zv. Hundro 120 motika zemlje. Na mjestu Babina Starina dobili su 1730. g. Petar Huljić i sinovi 10 motika zemlje. Na mjestu Barjanski Bad dobili su 1718. g. Antun Kuljiš zv. Kandija i braća 120 motika zemlje. Na mjestu Vela i Mala Gudnja dobili su 1795. g. Vice Marinković i brat 60 motika zemlje. Na mjestu Blišćev Dolac dobili su 1788. g. Petar Božanić i sin 60 motika zemlje, a 1794. g. Nikola Zorotović i sin isto 60 motika zemlje, a 1794. g. Nikola Zorotović i sin isto 60 motika zemlje. Na mjestu Veli Dolac dobili su 1787. g. Luka Božanić i sinovi 90 motika zemlje.

Na mjestu Zagrebenje dobio je 1788. g. Antun Kuljiš 30 motika zemlje. Na mjestu Rat dobili su 1641. g. Nikola Kuljiš i sinovi 90 motika zemlje. Na mjestu Sapuni dobio je 1638. g. Juraj Vojković 30 motika zemlje, a iste godine na mjestu Križić dobio je Ivan Marić isto 30 motika zemlje. Na mjestu Čemiše dobili su 1639. g. Stjepan Caomoresso i sinovi 90 motika zemlje, a na mjestu Paklenica dobili su 1791. g. Jakov Perić zv. Vukov brat i brat 60 motika zemlje.

Kako iz napred navedenih podataka proizlazi, zemlja je davana na otoku Hvaru uz sadnju vinograda najviše na području Hvara, Brusja, Starog Grada i Sućurja, manje na području Grablja, Dola, Vrbovske, Vrbanja, Jelse, Poljica, Zastrazišća i Gdinja, a najmanje na po-

dručju Milne, Zaraća, Svirača, Vrisnika, Pitava i Bogomolja, a na otoku Visu najviše na području koje se proteže između mjesta Visa i Komize, a najmanje u blizji okolici ovih mjesta.

Na otoku Hvaru najviše je zemlje podijeljeno pogodovnicama na brdu Lemiše, istočno od mjesta Hvara, a zatim u predjelu Duboki Dolac, Kusi i Suha Lokva kod Brusja, na brdu Budinjac i Zeleminac kod Starog Grada i Ženski Dolac kod Grablja, a na otoku Visu najviše u predjelu Korita.

Iz naziva mjesta gdje se je općinska zemlja dobivala u gratiu, vidljivo je da je zemlja isključivo na brdovitom terenu ovih otoka. To znači da je zemlja na drugim mjestima, naročito na ravnici između Starog Grada i Jelse i istočno od mjesta Hvara na otoku Hvaru, te u Velom Polju i Dračevom Polju na otoku Visu, bila već od ranije vlasništvo drugih i da općina tu nije imala svoje zemlje osim manjih površina.

Iznneseni podaci nadalje ukazuju da je većina pogodovnika tražila i dobila zemlju u najvećoj dozvoljenoj površini od 30 motika po osobi. Kako se je zemlja dodijeljivala zavisno o broju članova obitelji i raspoloživoj površini, to je mnogo obitelji dobilo 60, pa i 90 motika zemlje. Ustanovljeno je da je dosta porodica dobilo zemlju u površini i većoj od 10 lakata, a bilo je i takovih koje su dobile zemlju površine od nekoliko stotina motika. Često se događalo da je više obitelji skupa stajilo investituru i dobilo zajednički zemlju, a to je u pojedinom slučaju još više povećavalo površinu zemlje dane u gratiu.

Premda je zemlja dobivena na obradu individualno na svakog člana domaćinstva, zemlja se nije dijelila između članova porodice, već je ostajala u zajednici članova obitelji kojoj je dodijeljena. Vršena je jedino dioba zemlje kad je više porodica zajedno dobilo zemlju, ali nije isključeno da su i u tom slučaju pojedine obitelji zajednički obrađivale zemlju, jer kolektivna obrada nije bila nepoznata i nemoguća. Ovo očito pokazuje primjer iz sela Grablja, gdje su svi žitelji tog sela tražili i dobili 1733. g. zemlju na mjestu Smardljikovac radi zajedničke obrade, kako izričito stoji u aktu o dodijeli zemlje.⁵

U iznesenim primjerima ima nekoliko slučajeva da se zemlja dobivala i na ženu, majku ili uopće na žensku osobu, kao i da je žena zatražila zemlju i dobila investituru za sebe i svoju djecu. Spol prema tome nije bio zapreka za sticanje zemlje u gratiu.

U nijednom aktu o dodijeli zemlje u gratiu za nasad ili sjetvu, kao i za gradnju kuće, nije ustanovljeno da je bio određen rok u kojem se je zemlja davala na obradu ili korištenje. Ovo ukazuje da se je zemlja davanjem u gratiu faktično trajno dodijeljivala. Ukoliko je neko zemljište bilo dano drugome na obradu, iz registriranih akata je vidljivo da je to uvijek bilo poslije no što dotadašnji pogodovnik nije htio više obrađivati zemljište i napustio ga.⁶ Vrijeme u kojem se je zemlja naprotiv dobivala za pašnjak obično se ograničavalo na rok od 5 godina.

⁵ Svezak gratia iz 1733 g. Inventar HAH 1955.

⁶ Zemlju na mjestu Dolnja Klupca kod Grablja dobio je 1771. g. u gratiu Juraj Zaninović sa sinovima i nećacima u površini od 90 motika. Iz akta je vidljivo da su tu zemlju ranije držali u gratiu njegovi preci, ali su je bili napustili.

U svim slučajevima dodijele obradive zemlje u gratiu, utvrđeno je da je pogodovnik bio obavezan predati općini 1/6 plodova koliko je inače redovito iznosila općinska renta.⁷ Ako su predmet gratie bile obradive površine, renta je uvijek bila naturalna. Dočim, ako se je radilo o dodijeli građevinskog zemljišta ili pašnjaka, renta je bila novčana i zvala se livel, a visina rente određivala se prema svakom slučaju posebno. Ustanovljeno je da se u iznimnim slučajevima, kao i onima iz Sućurja, zemlja davala besplatno za gradnju kuće. Na obradu zemlje se je dodijeljivala besplatno samo pojedinim crkvama.

Na osnovi podataka iz navedenih popisa pogodovnika općinske zemlje, osim onih iz 1428 do 1483. g. upisanih u Liber gratiarum, a koji su obradeni na drugom mjestu,⁸ proizlazi da je za 109 godina u oko 1.129 slučajeva općinska zemlja dodijeljena u gratiu. Od toga se na otok Hvar odnosi oko 720 investitura, a na otok Vis oko 409 investitura. Sva ustupljena zemlja u gratiu imala je približno površinu od oko 68.600 motika ili 2.984 ha. zemlje. Od toga se na otok Hvar odnosilo 44.970 motika ili 1.956 ha zemlje, a na otok Vis 23.630 motika ili 1.028 ha zemlje.

Ukupna površina zemlje dane u gratiu nije bila velika u odnosu na cijeli teritorij ovih otoka, jer otok Hvar ima površinu od 31.224 ha, a otok Vis od 10.078 ha.⁹ Međutim, kad se površina ove zemlje usporedi sa njihovom današnjom poljoprivrednom površinom, koja na Hvaru iznosi 12.210 ha, a na Visu 6.040 ha,¹⁰ očito je da zemlja dana u gratiu nije predstavljala baš malu površinu, pogotovo površina ove zemlje postaje značajnija ako je uporedimo sa današnjom površinom obradive zemlje na oba otoka, koja na Hvaru iznosi 4.647 ha, a na Visu 975 ha,¹¹ jer ovo pokazuje da je površina ukupno podijeljene zemlje u gratiu samo na temelju ovih izvora iznosila 367 ha manje od polovine danas obradive zemlje na Hvaru, a za 53 ha više od takove zemlje danas na Visu. Ovi podaci nisu ni izdaleka potpuno, jer u njima nije sadržana površina one zemlje koja je bila dana u gratiu tokom XV i XVI st., kao ni one dane u razdoblju između 1614 i 1806. g. za godine čiji su se

Zemlju na mjestu Veli Dolci kod Brusja dobio je 1776. g. u gratiu Grgur Miličić sa sinom u površini od 40 motika. Iz molbe proizlazi da je ovo zemljište obrađivao Jakov Dulčić, ali da ga je napustio.

Zemlju na mjestu zapadno od Zlo Polja na Visu dobio je 1781. g. u gratiu Jakov Vidali sa nećakom u površini od 50 motika. U molbi se navodi da je ova zemlja bila dana u gratiu 1637. g. Jeremiju Lupi, ali je loza dospijela i zemlja napuštena.

⁷ Na osnovi posebnog privilegija renta je sa općinske zemlje iznosila iznimno 1/8, 1/9 i 1/10 plodova. Ovakovu povlasticu imali su obično vlastela i to za posebne zasluge. Međutim, i doseljenici iz Primorja davali su većinom općini rentu u visini od 1/10, pošto su bili dobili od Venecije slične ekonomske i političke povlastice kao i pleme Paštovića 1425. g. u Crnoj Gori (vidi članak — Nikola Colak: »Iz života iseljenika Makarske i njezinog Primorja na srednje dalmatinskom otočju u XVII i XVIII st.« Prilozi povijesti otoka Hvara br I, str. 87, Split 1959. g.

⁸ Niko Duboković Nadalini: »Nekoliko topografskih i posjedovnih bilježaka sa Hvara iz XV vijeka«. Prilozi povijesti otoka Hvara br. I, Split 1959. g.

Niko Duboković: »O građevinskom razvoju grada Hvara polovinom XV stoljeća«. Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, broj 12, Split 1960. g.

⁹ Zavod za statistiku Split.

¹⁰ Idem.

¹¹ Idem.

registri izgubili, kao ni površine onih zemalja koje su bile dodijeljene u gratiu odlukom senata. Stoga, kada bi se ove površine pribrojile navedenim podacima, vidjelo bi se da je cijelokupna zemlja dana u gratiu iznosila daleko više ne samo od dana obradive površine na oba otoka, već da je obuhvaćala dobar dio zemlje na ovim otocima koja je sada pod šumom i pašnjakom.

Prema istim ovim podacima zemlju je dobilo 38 plemića¹² i 80 građana,¹³ kao i 5 crkava.¹⁴ Svi ostali pogodovnici gratie bili su neposredni obrađivači koji su na taj način stekli oko 1.000 investitura. Plemići su dobili ukupno oko 2.075 motika ili 90 ha zemlje, građani oko 4.600 motika ili 220 ha zemlje, crkve oko 440 motika ili 19 ha zemlje, dok su seljaci dobili oko 61.485 motika ili 2.674 ha zemlje.

¹² Antun Hectoreo, sin Franje, Julio Giexa, Ivan-Dominik Leporino, Nikola Berislavo, braća Fazani, Nikola Leporino, Jerolim Giaxa, Marin Gazzari, Toma Vidali, Franjo Giaxa, Marin Vidali, Grifico Bertuzzi, Toma Barbis, Ivan-Krstitelj Vidali, Petar Vidali, Ivan Angelini, Jakov Angelini, Pavao Angelini, Marija Barbis, udova Ivana-Domenika, Petar Barbis, Ivan-Pavao Angelini, Jakov Angelini sin Ivana-Pavla, Nikola Djakšić, Toma Maroli, Jakov Hectoreo, Mihovil Zuviteo, Jerolim Vidali, Jakov Lupi, Marija Bevilaqua-Catinelli, Alvizio Lupi, Šimun Lupi, Jakov Vidali, Antun Giaxa, Bernardo Angelini, Marija Capogrosso-Tavelli, Ivan-Krstitelj Giaxa-Farolfi pok. Antuna, Lazar i Marija Angelini pok. Jakova i Bondumjer i Jakov Lupi.

Ovdje su nabrojene sve one osobe koje su pripadale plemićkom staležu bez obzira da li su bili članovi Velikog vijeća hvarske komune ili patrićiji koje druge komune. Ovih je posljednjih bilo samo par: Toma Maroli i Marija Capogrosso-Tavelli koji su bili splitski plemići i Mihovil Zuviteo koji je bio brački plemić.

¹³ Petar Barozzi, Vice Biondi, Bernardo Perasti, Vice Perasti, Franjo Vereze, Antun Bonino, Vidoš Zarković, Stjepan Camoresso, Stjepan Mladineo, Marija Mafio, Juraj Stasini, Ivan Piretelo, Krištof Gariboldi, Jakov Fin, Grgur Dojmi, Tadija Perasti, Toma Boglić, Nikola Rašković reč. Kalafat, Andrija Biasio, Petar Gargurić pok. Ivana, Grgur Raffaelli, Nikola Ilijić, Jerolim Pasquali, Jerolim Fabiani, Nikola Fabrio, Antun Molinari, Jakov Botteri, Marko Tocilj, Petar Gargurić pok. Grgura, Dominik Raffaelli, Franjo Rinaldi, parun Ivan Matković, Jerolim Zen, Josip Botteri, Nikola Pasetti, majstor Petar Štambuk, Antun Banjšo, don Antun Bianchini, Petar Stalio, Nikola Bijančić zv. Peribonio, Antun Tramontana, Antun Gargurić pok. Jurja, Antun Kalafati, Šimun Permo, Nikola Gregeto, Franjo Giacconi, parun Vice Ljubić, Antun Permo, Antun Fano, parun Matija Marasović, parun Jakov Angelović, Ivan Mengula, Petar Skutari, Lorenzo Fio, don Antun Gargurić pok. Zorza, Jakov Boglić, Šimun Bradanović, don Frano Lučić, vodnik Juraj Lukić, Josip Fabris, Ivan Splivalo, Antun Gerardi, Hortenzija i Nikola Bervaldi, Ivan-Dominik de Lučić, Antun Mazzolini, Nikola Fabrio, Dominik Skrivaneli, parun Matija Vranjčan zv. Rapica, Ivan Skrivaneli. Ivan Staimbah, Virgil Marinković, Petar Botteri, Jakov Marijani, Matija Skrivaneli, Ivan i Antun Gargurić-Kasandrić pok. Petra, don Nikola Pavičić, Petar Deletis, don Prošper Gargurić, Ivan i Antun Gargurić, Ivan Duboković pok. Matije i Ivan-Krstitelj Machiedo.

Među građane ubrojeni su ovdje svi oni koji se nisu bavili vlastitim radom poljoprivrednom proizvodnjom bez obzira da li su bili pučani ili im je prema nagodbi iz 1685. g. uz izvjesne privilegije bio priznat poseban status građanina u komuni. Status građanina imalo je inače mali broj obitelji, a od napred popisani po toj nasodbi bili su priznati građanima: Perasti, Zen, Gariboldi, Skrivaneli, Kasandrić, Dojmi, Bianchini, Rinaldi, Stalio. Osim toga, neke su od pomenutih obitelji s vremenom bile agregirane u Veliko vijeće hvarske ili koje druge komune, kao: Bervaldi, Kalafati, Perasti, Gargurić-Kasandrić, Rinaldi, Boglić, Raffaelli, Machiedo i Dojmi. Mi smo, međutim, članove ovih obitelji ovdje naveli kao građane, jer u času sticanja gratie nisu još bili članovi patrićijata.

¹⁴ Crkva sv. Prošpera i sv. Nikole iz Hvara, crkva sv. Josipa iz Brusja i crkva sv. Jurja i sv. Antuna iz Sućurja.

Na temelju ovih podataka seljaci su bili od svih pogodovnika najbrojniji korisnici općinske zemlje i bili bi dobili u gratiu ukupno i najveću površinu te zemlje. Ovo posljednje, međutim, ne odgovara stvarnom stanju stvari, jer seljaci, makar da su tako brojčano neposredno koristili općinsku zemlju, nisu stekli u gratiu ukupno i najveću površinu ove zemlje, pošto su povlašteni slojevi uzimali često zemlju u gratiu preko određenog maksimuma, a više puta i odlukom vlade bez izvjesnih usluga.¹⁵

---

¹⁵ Usporedi Niko Duboković Nadalini: »Prilozi popisu spomenika otoka Hvara, Bilten HAH, broj 2, Hvar 1960. g., str. 10«. Tu se iznosi mišljenje da je u području Plame površina zemlje plemićke obitelji Angelini iznosila 3.000 do 4.000 ha.

Međutim, mi smo ustanovili na temelju ovdje objavljenih podataka, da je ta obitelj bila dobila 388 motika zemlje. Od te površine bilo je samo u uvali Malo i Velo Pogorilo 180 motika.